

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

6 de Rebus in feudorum causa considerandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

amento, morte, confit. Carol. VI. & Franc. I. anno 1520 &c. Obferuāt tamen confuetudines locorum, quia hominibus mauius mortuū iubetur constitutionibus regis intra annum & diem a fe bona hęc abdicare, vt domini feudales poffint coram iudice petere alienationem hanc, fi nolint in demeritatem, & fi ius morticini non impetrariat: fieri tamen hanc intra annum & diem de rebus folum quæfitis intra quadraginta annos: ac in ante quæfitis & per 40. annos poffeffis, non effe illis hoc ius. *confuet. Andium*, art. 17. & 38. *Maine titu. des bas iusticiers*, art. 41. & 42. *Turene. iun. de indemnitate*, art. 1. & 2. *Orleans tit. des fiefz*, art. 99. & 100. *Sens de moienne Iustice* art. 5. & des fiefz. 174. cum fimil.

De rebus in feudorum cauffa considerandis.

Cap. 6.

- 1 *Res feudales consideranda generaliter. & secundum feudum natum.*
- 2 *Stipendiaria prædia qua. & tributaria.*
- 3 *Prædia militibus & veteranis assignata.*
- 4 *Impendia in militia vnde per varia tempora sumta. & apud nationes varias.*
- 5, 6 *Feudi clientelares militibus, quando & quare dati. in Gallia, & Rome. & alibi: Ratiog. principalis vt effe exercitus ordinarius & paratus.*
- 7 *In Gallia quomodo vasalli armati, debeant certis temporibus operam bello.*
- 8 *Ban & arriereban vnde, & quid in Gallia.*
- 9 *Res qua in feudum dantur, debent esse dantis.*
- 10 *Feudum habens minoribus vassallis dare in feudum potest partiaris.*
- 11 *Communis res in feudum pro parte diuisa datur.*
- 12 *Domini quando potest feudum, quod successorem non habes, viuente vassallo alii dare.*
- 13 *Domini ius feudi quod habet inuito vassallo, potest dare maiori vel equali, non inferiori.*
- 14 *Res ecclesiastica quando in feudum dari possit. & res minoris.*
- 15 *Res qua in feudum datur, debet esse immobilis, aut qua pro immobili habetur.*
- 16 *Rex quas possit res regni sui in feudum dare.*
- 17 *Res domani regni Gallie in alienabiles nu. 19.*
- 18 *Vassonia & aie civitates data a rege Gallie Anglis in sedere, referuato iure summo.*
- 19 *Prohibito & domanii alteratio regibus Hispaniarum, & regibus Cyri.*
- 20 *Domani esse qua dicantur.*
Vnta diademati per Joannem regem Gall. 1361. mense Nouemb. ducatus Normanie, Capania, comitatus Tholoianus: & 12. Cal. 1401. Aquitania a Carol. VI. Pictones a Carolo VII. 1436.
- 21 *Regni diuisio Galliarum inter filios Clodouei, & rusum inter filios Clotarii bella famissima peperit.*
- 22 *Filiis regis post primogenitum data quadam iure appanagii, & quid appanagium.*
- 23 *Limutata summa Pariagii liberorum regis Gallie a Carolo V. ad duodecim milia aureorum annui prouincius, cum honorario comitatus titulo, & octingentis millibus semel numerandis: filiarum autem ultra dotem, limutatum pariagium ad sexaginta milia libellorum. Et pro his fiduciario iure data res regni in pariagium.*
- 24 *Res domanii, interdum viris eximius a rege in feudum recte data.*
- 25 *Ex duabus cauffis domanium in feudum pariagii, & necessitatis belli.*
- 26 *Feuda in diuisibilia regnum, ducatus, marchionatus, & similia.*
- 27 *Res que in feudum dantur considerande sunt, & natura eorum: primum generaliter, de hinc eundem cuiusque feudi naturam. & Putant aliqui. Guil. Benedict. in c. Raynut. ad verba, & uxorem nomine, decif. 3. nu. 3. stipendiaria prædia dicta fuisse apud Iustinianum, in §. per traditionem, de rer. diuis. quod militibus essent assignata pro stipendiis: cum tamen longe aliter Theophilus, in §. est & alud genus, de rer. diuis. lib. 2. In §. i. t. i. interpretatur his verbis: Quidam apud veteres Romanus Imperator (hic fuit Augustus Cæsar.) Strabo, in fin. Geograg. cum toto orbe sebatto, virtus eius in magna admiratione esset, prouincias omnes diuisit. & quasdam sibi retinuit, alias populo reliquit. Quas populus acceperat, ea stipendiaria dicta sunt, quod stipes regiorum sine collatione significet, & particulatim i genti, aliarumq. rerum fidei collationem. Et vnde factum est, vt prouincie stipendiaria dicerentur, & deinde con-*

sequenter domus & prædia stipendiaria. Imperatoris vero prouincia dicta sunt tributaria. Quoniam tributum est grane aliud velt gal, quod princeps prouincialibus suis indicebat, eo nomine, quia magis alendis exercitiis sumis faceret. Qui autem ex largitione populi vel principis, stipendiaria vel tributaria habebant, prædia domini illorum non erant: verum domini, aut apud populum erat, aut apud principem, sed vsum fructum coram habebant, & plenissimam detentionem, ita vt & transferre possent, & ad heredes transmutare. Vlpianus quoque in l. ager, 27. §. 1. de verbor. signific. stipendium a stipite appellatum est, quod per stipes, id est, modica era colligatur. Idem hoc etiam appellari tributum Pompeii ait, & sane appellatur a contributione tributum, vel ex eo quod militibus tribuatur. Quibus verbis significatur, non prædia militibus data, sed ex prædiis stipem collectam in militum vsum datam, & tributa potissimum. ¶ Veruntamen non ibo in ficias, agros militibus fuisse assignatos aliquando ab imperatoribus, etiam inuitis possessoribus, Vp. in l. item si verberatum, lib. 5. §. item si forte, de rei vind. l. 6. P. tit. 1. & in præmia veteranis iussu principum. Paul. in l. Lucius, 11. de eu. l. lib. 2. P. tit. 1. ¶ Sed id non semper obtrinit, sed vltimū mos impensarum 10 milites. Et primum, vt ait Diony. Halicar. Rom. vsq; ad tempora Tulli regis, suis sumtibus militabant: postea decretum a Senatu ab Vrbe coadita anno 348. quo tempore Anzur oppidum, nunc Terracina dictum, a Romanis captum est, vt stipendium militi de publico daretur, cum ante id tempus de suo quisq; fundus eo munere esset, vt ait Lilius lib. 4. decad. 1. Et Græcos habuisse stipendiarios milites, & binas drachmas in dies accepisse pedestres, & classarios testatur Thucyd. in 3. Erant & in Gallia arcuarii vocati, archers, stipendiarii ex edicto Caroli VII. regis accipientes quaternas libras Turon. in singulos menses. Satisq; nunc sciunt, & valde ægre ferunt aliqui, pro ærario militari, vt olim apud Romanos, in dictiones, & taleas impont, & taleones, & superexactiones, vocant, la solda. ¶ Ultra hęc in remunerationem strenuorum actuum a militibus, peractorū, vtq; illis promptior animus & cōmodior res ad bellū iterum subeundum, in Gallia quoq; fundi clientelares in fidē & operā militarem dati sunt. Quamobrē etiā nunc certis tēporis spatii tenentur suis sumtibus bello iussu principis ad esse loricati, vel caligati, vel alio modo armati, prout in fide iuraturunt. Vocamus conuocationes in Gallia ban & arriereban, de quib. exstant regie constitutiones. Sic captis Venis, agros Veientanos S. P. Q. R. diuisit. Lini. in 2. & Plin. de viris illust. Et post bello Capano feliciter peracto, militi bina in Latio iugera, terna in Falerno assignauit. Lini. 8. ¶ At hęc fuerunt ista prædia militaria ratione feudorū, vel fidei, non semper perpetua, non ad nutū domini, vel omni tempore, & continuo præstanda, sed ex lege feudi, & certo tēpore. Corn. Tacit. lib. 20. annal. Nā & Tacitus refert Batauos Rom. viros tantū armaq; suo tempore ministrasse. Sic Boleslaus rex Polonorum distribuit equitibus Polonis Sattapias, quas ipsi vocāt Palatinatus & districtus, in quibus Palatinus qui præest, certū numerum armatorū militum, in expeditionem indictā educere tenetur, idq; cōstitutū circa annū dom. 1020. Mart. Chromerus in reb. Poloni. Hippodamus que quē qui primus de optimo statu reipub. & ciuitatis tractauit, diuisit regionem in tres partes, sacrā, publicā, priuatam: vt ex sacrā, cultus Deo fieret, ex publicā bellū ppullatores alerentur, priuatā autem, agricolatū esset. Arist. lib. 2. Polit. c. 6. ¶ In hęc Gallia quoq; feuda nobilibus data militie caussa dubitandū non est, vt esset militaris exercitus, equelstris & pedestris ordinarius seu paratus. Et id onera ipsa feudorū indicant, q̄ sunt militaria, & cū bannū & retrō bannū cogitur, paratā habere debent opē secundū modum præscriptū annorum in feudi traditione, in const. Franc. r. des fiefz. & arrierefiefz. §. lan. 1539. Et si traditio nō exprimat, secundū puentū, vt qui feudum vel retro feudū habet, puentus annui 600. librar. aut quingentarum, exhibeat equitū loricatū grauis armaturæ: si 300. aut quadringentiarum, equitem leuis armaturæ vel peditem cū seruo sclopetatū: si 200. aut 300. librar. peditem, haltatum, armatum, & galearum: si minus habeat, contribuatur cum minori pro rata parte. in const. Franc. r. facta apud Blesfos, 19. Mar. 1540. ¶ Ban hęc dicimus quasi p̄ totum, extremū delectum & gereralem militum. ¶ In hęc rebus dandis de nouo in feudū, regula illa seruanda, vt res cuius alienatio prohibetur, nec per beneficium dari possit. §. sed etiam res per quos fiat inuestit. lib. 1. tit. 3. Eius itaque esse debet qui beneficium dat, nec si beneficium rei alienā faciat, fur dicatur. l. si pignore, §. 7. de furt. P.

¶ Qu. hęc etiam feudum habet, partem in feudum minoribus 100 valualinis dare potest, §. 1. quis dica dux. Marchidum modo milites

- 11 **¶** sint, & idonei seruitio, & ei æquales. *cap. similiter, de lege Corradi. lib. 2. Feud. tit. 34. ¶ Communis ¶ tamen res cum alio potest in feudum dari, videlicet pro ea parte, quæ communis sit, quæ communi diuidendo potest separari. §. item sciendum est, de nota feu. in 2. lib. feud. l. 1. §. 2. com. diuid. P.*
- 12 **¶** Potest ¶ & dominus feudum, idem feudum, quod successorem non habet, id est, si illud non transeat ad heredes viuentis vasallo, alteri dare, & cum inuestire: ita tamen ut is non accipiat feudum priusquam vasallus, qui eum possidebat, mortuus sit: vel donec feudum, ut dicunt, fuerit apertum, id est, donec acciderit casus, quo dominus concedere possit. §. 1. qui successore, tenean. lib. 1. feud. tit. 9. §. mortuus, si de feud. d. f. conten. si in. domin. & agnat. vas. lib. 2. feud. tit. 26. Sic enim viuentis vasalli a domino sub conditione quando apertum fuerit, recte non pure conceditur. §. 1. de cleric. qui inuest. fecit, lib. 2. feud. tit. 35. At si feudum admittit successores, illa concessio feudi non valet, utpote de iure & re alterius facta. *cap. si quis, de feudo dato in vicem leg. commiss. lib. 1. feud. tit. 27. c. si quis fecerit, quo tempore miles inuestit per. deb. lib. 1. feud. tit. 22. Quia nemo debet priuati possessione sui beneficii sine culpa nec cum culpa, nisi per curiam. c. sancimus, eod. tit. quo temp. milit. inuest. per. deb. In aliis spei certam futuræ actionis intercedente donatoris voluntate, posse transferri non immerito placuerit, l. spem 3. c. de donat. lib. 1. tit. 5. l. pactam, de pact. in fin. P. nemp quia in diem, vel sub conditione futurum est id accidere, & ita vendi & donari potest. l. nomina. & l. multum, de hered. vend. in P. l. nec emt.*
- 13 **¶** de contrahend. emt. in P. ¶ Sic ¶ dominus ius feudi quod habet inuito vasallo alienare potest, si modo aut maiori aut æquali domino vendat, ex consuetudine Mediolani, quæ obtinet contra legem Corradi: inferiori non potest sine consensu vasalli. §. ex eadem lege, de lege Corradi, lib. 2. feud. tit. 34. Et sic intelligunt prohibitionem alienandi feudum inuito vasallo, domino a Frederico factam. §. præterea, de prohib. alien. feud. per Feder. lib. 2. feud. tit. 55.
- 14 **¶** Res ¶ ecclesiasticæ communi iure in feudum nouum dari non possunt, §. 1. episcop. vel abbat. vel dominum pleb. feud. dare non poss. lib. 1. feud. tit. 6. quia inalienabiles sunt, titul. de non alien. reb. ecclesiast. in an. & l. ambemus. & authent. de sequentibus, de sacrosan. eccles. c. tota. 1. 2. quest. 2. ut suo loco Deo fauente docuimus. in contrah. emt. dum de reb. agimus. Et Urbanus summus Pontifex hoc statuit de feudo in Synodo. can. 2. & fin. de constit. Cuius constitutio ad feuda antiquiora & constituta non referebatur, prout constitutiones fere omnes, si contrarium non caueatur, ad futura non ad præterita pertinet. Et proinde licet prælatis infundare, prout fuit consuetudo, & ita concedere antiqua feuda, non noua constituere. §. 1. de his qui feud. dar. poss. lib. 1. feud. tit. 1. Et feudum antiquum reuerfium ad ecclesiam, potest iterum in feudum dari, non obseruatis solemnitatibus, quæ in alienatione rerum ecclesiasticarum exiguntur. *lac. de Curie in tra. Etat feud. in 2. part. c. 1. & 2. in 3. & 4. de tempore & actibus requisitis ad consuet. infundandi inducendam.* Quia hæc repetita infundatio noua non est: sed potius executio primæ, *Paul. de Elezaro in clem. 1. de refor. & a primordio tituli posterior formatur euentus, ut res semel ecclesiæ emphyteotica semper talis dicatur, l. 1. de impo. lucra. descript. lib. 10. C. res que semel alienabilis, postea que quæ talis est. l. pater, §. quindecim, de leg. 3. Accedit quod minorum & ecclesiæ æqua sunt priuilegia tere in distractione rerum. glo. in l. de senten. aduers. sisc. retrat. lib. 10. C. cap. 1. & 2. de re. sicut. in integr. Cum itaque minor antiquum feudum sine solemnitate alienationis suorum bonorum possit iterum concedere, noua constitutere non possit, §. 1. per quos fiat inuestit. id ipsum erit in ecclesiæ admittendum. Verumtamen hoc intelligendum est, quando res ad ecclesiam rediens non fuit melior, quam eum primum in feudum data est: alioquin enim si multo melior redeat quam data sit, at bitor cum Panormitan. in cap. ut super, de reb. eccles. non alien. facit c. 2. de feud. appell. Gregor. in ver. si videris expedire. solemnia distractionibus ecclesiasticis requisita adhibenda esse, ut sciamus num expediat ecclesiæ ita fieri. Potissimum si ecclesia tempore, quo ad eam res redit, exciderit facultatibus: Satis enim est ecclesiam rem illam tunc retinere, quam aliis concedere, etsi infundata antea sit. *notat. Jac. de Bellovisu in c. 1. in prin. qui feud. dar. poss. facit doct. c. 2. in verbo si videris expedire, de feud. Sed & si ea lege relicta ecclesiæ res sit, ne infundetur, l. ubi. Aluarot. in cap. 1. qui feud. dar. poss. per text. in §. sanctissimas, de aliena. & emphyt. in an. legi obtemperandum erit.**
- 15 **¶** Res ¶ deinceps in feudum data debent esse immobiles, soli,

vel solo coherentes, §. si de feud. cognit. lib. 1. tit. 1. l. 1. §. 3. vnde vi. aut ex earum genere quæ inter immobilia connumerantur, d. §. fin. vel ut cum de camera vel de canea constituantur feuda. Sunt enim annona ciuiles inter immobilia computata. *d. §. fin. & §. vult enim illa, de non alien. reb. eccles. fol. 2. tit. in an. l. priuilegia, de sacrosanct. eccles. C. l. fin. §. præterea, de iure dot. ¶ Tradunt ¶ interpretes regem non posse infundare bona regni sui, quorum infundatione fiat magna diminutio regalis iurisdictionis, Aluarot. in cap. 1. de iis qui feud. dar. poss. per cap. intellecto, de iureiur. disputat Felin. in ca. ad audiendum, de prescrip. contra, si rem damnosa non esset enervatio iurisdictionis. cap. abbate sano, de re iudica, in 6.*

¶ Sed ¶ neque res domanii, quæ addita sunt diademati regio 17 seu corone, alienari posse placuit, & alienatas reuocari. *Edictum de dominio anno 1566. aliud ante Philip. 6. 1329. Et Ioan. 2. 1360. Caroli V. 1374. Caroli VI. 1401. Bald. in l. cum multa, de bon. qua liber. in cap. §. generalis, si de feud. fuer. contro. in vlt. feudo. Hosti. in c. dilectas, de maior. & obed. fuerunt & recentiorum regum in Gallia constitutiones, anno 1522. 1531. 1549. & in conuent. Aureliac. 1360. ¶ Quare ¶ cum in Britannico fœdere seu Anglico, ut loquimur 18 nunc, 8. idus Maias anno 1360. cautum esset, ut Valconia, Pictones, aliquæ vrbes Anglo cederent, summo optimoque iure rex Galliarum parere nunquam voluit, nec potuisset. Et quotiescunque ante tradita est domanii, & patrimonii portio Anglis iusto cum rege fœdere, rex Galliarum summum ius Imperii, dominantumque in his retinuit, ut in fœderibus annorum 1195. 1200. 1269. 1297. 1303. 1325. 1330. ex Chopino lib. 2. de doman. regio c. 1. ¶ Atque ¶ hoc receptum est, ne diuisum regnum videatur, 19 rebus, quæ regii iuris sunt, diuisis. Viderentur enim tot reges esse, quot partes. Hoc autem in republica non expedit fieri, cum regulorum multitudo & occasio sit bellorum inter eos, & causa certissima interitus vtriusque, dum ita diuisi, prædæ vicinis Regibus patent: virtusque vnita, maior seipfa dispersa. Quemadmodum paruit facile olim accessus in Gallias Iulio Cæsari, pluribus tunc per partes quæ imperantibus.*

¶ Prohibuerunt ¶ & consentus iuridici in Hispania quoque 20 regionalisationem patrimonii regie coronæ inuicti, seu domanii, secundum prisam prohibitionem Alphonsi noni regis. *in leg. Hispani. par. 3. tit. 5. & in comitiis Toletanis, 12. calend. Otiob. 1360 habuit.* Hoc ipsum prohibitum regibus Hungariæ. *cap. in tell. c. de iureiur. an. apud Gregor. Domani dicuntur, quæ incorporata seu vnita sunt etiam domino vitæ primam & antiquam institutionem expresse, vel quæ per quatuordecim domanii per decennium tractata sunt. existat constitut. mensis Februarii 1566. Existat & de incorporatione expressa. l. 1. de incorp. lib. 9. C. Theodos. l. si quando, de bon. vacanti. lib. 10. C. Infinitia.*

¶ Vniuit ¶ seu addidit coronæ Ioannes rex Galliarum, anno 21 1361. mense Nouembri, ducatum Normaniæ, Campaniæ, & comitatum Tholosaum. Saacita Aquitaniam vnio in tabulis parigijs Aquitani per Carolum sextum ea lege Delphino data, ut eo regnum adepto, vel sine liberis moriente, perpetuo diademati connecteretur, duodecimo calend. Ianuar. anno 1401. Pictones a Carolo septimo 1436. mense Sextili. in 4. parte annal. Aquitan. cap. 8.

¶ Olim ¶ aliquando experta Gallia est, diuisionem esse sibi fa. 22 nestam post mortem Clodouei, regno in quattuor partes scisso inter filios eius Childebertum, Theodoricum, Clodomium, & Clotarium. Et reuersa ad Clotarium vniversa ditio, diuisione rursum facta inter filios eius Cheribertum, Chilpericum, Guatranum, & Sigibertum, vnde bella exitiosa nata sunt. *vide Paul. Amyl. Gagurnum. & alios annal. Gallia.*

¶ Quare ¶ receptum tandem est in Gallia, ut consuleretur re. 23 bus, regni, filius regis morientis dati primogenito quidem regnum ex integro & ex asse, ceteris autem darentur quæ dam, quæ iuribus suis æquipollerent, rebus domini & diadematis integris manentibus. Itaque æstimatione facta in posterum, data est illis vel certa pecunia, vel vice pecuniæ, & pro rebus percipiendis certa res fiduciario nomine possidendæ: quæ ideo dicuntur data iure *apariagi*, id est, vt ego interpretor, quod tantundem valerent, quantum pars ipsa regni, si illud diuidi & tradi posset: dicunt enim Galli *par*, ac Latini *par*, & vocant *apariar*, æquare, paria facere. Sunt qui dicant hoc ius *apanganage*. & a pambus panagium, *ut Chopi. lib. 2. de doman. ubi quæ potissimum, cap. 3.* quod pro victu darentur portiones istæ liberis regum. Sed mea declinatio magis placet, aliorum tamen non impedit iudicium. ¶ Limitata

24 ¶ Limitata ¶ paragiū estimatio a Carolo quinto constitutio, const. eius lata mense Octobr. 1374. vetitū; masculo dari plusquam ducenta & quadraginta millia festerium, seu duodecim millia libellarum in annum proentum, cum honorario comitatus titulo, & octingentis millibus festerium, id est, quadraginta millibus libellarum semel numerandis. Filia item ne ultra dotale summam, duodecies mille festerium seu sexaginta millia libellarum darentur. Pro illa pecunia itaque regni res, ducatus, comitatusq; in paragiū dantur & sub fiduciaria concessione, ea lege vt si masculi illis quibus dantur non sint, redeant res ad diadematis ius plenum. Sicutque isti beneficiarii principis in rebus domanii hac lege concessi, vt etiam integra iura regia & dignitas remaneant. Sicut & horū exemplo illustriores familiae ducatus, comitatus, & baroniae & aliae huiusmodi, imo & aliorū nobilitium, indiuiduū ex lege maiorum & pactioibus seruant bonorū ius & dignitatem: vt pluribus liberis vni superstitibus, senior idoneus titulu & nomen dignitatis, & iura nanciscatur: ceteri autem paragiū contenti sint. Et ita amplitudo familiarum in suis splendore conseruetur. Et no mine paragiū rei familiae dantur alii liberis, quae & redeunt ad stirpem, mortuis qui paragiū habuerunt. ¶ Licet ¶ etiam regibus nostris etiam ex domanio in feudum viris eximii, & qui seruo pro regni salute deuoissent, largiri, vt profertur Rheatus Chopinus l. b. 2. de domanio, cap. 15. ad quem te reuocis. ¶ Itaque ¶ extra has duas causas paragiū, & necessitatis belli nunquam licet regi iure coimuni res diadematis alienare, seu in feudum dare, vt pote dignitate existente indiuisibili.

27 ¶ Sicut ¶ & marchionatus, ducatus, & similia feuda dignitatem habentia, indiuisibilia dicuntur. §. omnes si de feudo fuer. controuer. Et in §. praeterea ducatus, de probib. feud. aliena. per Federic. alia autem diuidi possunt, & ideo pro parte aliis infeudari. Aluarot. in pralud. feud. diuis. 9. Sed & in beneficiaria concessione relinquitur adhuc dominium regi, quod & in domanio regio perseuerat. Jfernis in §. praeterea ducatus, de probib. feu. alien. per Feder.

De personis, a quibus constituuntur, & quibus dantur feuda, & de Imperatoribus, Regibus, Ducibus. Cap. 7.

- 1 Domino cuiq; in feudum dare licet, nisi specialiter prohibeatur.
- 2 Ecclesiastica persona feudum dant antiquum, non nouum de rebus ecclesiae: maiores vasaiores & minoribus dant feudum.
- 3 Feudum dant femina nouum, antiquum: minor antiquū & prodiu: clericū propria.
- 4 Per procuratorem datur & acceptatur feudum.
- 5 Funt tractationis methodus. Quis datur summus Pontifex, Archiepiscopus, Episcopus, &c. aliae, persone ecclesiasticae, remissive, eo.
- 6 Imperator, rex, a quibus & quomodo fiant.
- 7 Quid Dux, Marchio, Capitaneus, &c. in summa.
- 8 Dux quid, Dux capitaneus regni, &c. item nu. 12.
- 9 Dux minus quam duxor exercitus, plus in quod quam spampis.
- 10 Ducatus, tempore Aurelii & aliorum Caesarum fuisse.
- 11 Ducatus spectabilis dignitas, maior tribunatu, tribunatu maior primicerio.
- 12 Ducibus in iudicio data in milites. Ducis a rege creati, & ducis exercitus differentia. Et Dux Venetorum, Princeps.
- 13 Duces ciuitatum magistratus praecipui dicti a Gothis. Duces & comites in iudicio ciuitatibus praefecti, a rege amouibiles, deinde facti perpetui.
- 14 Magister domus Francie seu comes stabuli ante amouibiles, postea perpetuus factus.
- 15 Duces in Italia rerum summam tenebant. Olim regna Aquitaniae, Neustrie, Austrasiae, Burgundiae, in ducatus conuersa. Faciunt numeri 17. 20. 25. & 26. ducatum erectiones quadam, nu. 17. & 20.
- 16 Ducatus maior dignitas quam comitatus, nu. 22.
- 18 Moscovitici reges, dicti ducis magni Vuclik k nezii.
- 19 Publius, victor Hannibale se ducem, non regem dici voluit. Dauid quoque se dixit datum ducem populi.
- 20 Almania regnum in ducatus conuersum.
- 21 Duces dicti Romanis, prouinciarum retores.
- 23 Centenarius magistratus in Almania unde dicti, qui erant comitibus subiecti.
- 24 Ruxenburgii, consilarii comitum & centenariorum.
- 25 Prouincia Romanorum ad quae regendus missi sunt, ducis, Du-

- catu dicta. Et qua prouincia ducatus fuerunt.
- 27 Qua prouincia vicariis Imperatoris, & quare regebantur potius ille per vicarios.
  - 28 Administrationes ducatum, prouinciarum, & vicariatus, non erant perpetuae, dignitas tamen perpetua.
  - 29 Deponentes administrationem ducatus, dignitati comitum prima aquabantur.
  - 30 Ducatus inter Francos olim constabat quinque comitatibus. Comitatus autem 100. pagis.
  - 31 Dux apud Boioarios a populo fiebat, cum potestate necandi hominem.
  - 32 Dux ab Etruscis duodecim regibus cum omni potestate, tempore belli crebatur.
  - 33 Duces in Gallia, qua summi imperii sunt, sine gratia non usurpant.

Generaliter ¶ in quaestione quis potest in feudum dare & accipere, analysi dari potest: rerum suarū dominos omnes posse, quibus specialis non prohibetur iure. Cum libera sit cuiq; rei suae administratio, l. in remandata. C. mand. l. nemo exterius. C. de Iudicis, l. sed & si lege, §. consulat. de per. her. in P. ¶ Dant ¶ itaque ecclesiasticae personae, & laicae, & vtriusq; sexus. Ecclesiasticae, summus pontifex, Clem. pastoralis, de re iud. archiepiscopus, episcopus, abbas, abbatissa, praepositus antiquum, non nouum, §. 1. de iis qui feud. dare poss. lib. 1. Feud. tit. 1. de antiquo non de nouo feudo, §. 1. de iis qui feud. vel abbatem, &c. quod & supra diximus. Laicae, Imperator, rex vt dictum, marchio, dux, comes, baro, qui capitaneus regni, & alii qui ab illis accipiunt, vasaiores regni, qui & ipsi dant aliis minoribus vasaalioribus, d. §. 1. de iis qui feud. dare poss. quomodo autem dare possint in feudum qui ab alio habent, etiam superiori capite dictum est. ¶ Dat ¶ & femina nouum & antiquum, §. feminam, 3 per quos fiat. muel. lib. 2. tit. 3. Minor antiquum non nouum, §. 1. eod. sicut & in eis cui bonorum suorum administratio prohibita, d. §. 1. Potest ¶ ad feudum dare clericus propria, §. 1. de cler. qui inuestit. facit. lib. 2. Feud. tit. 35. ¶ Per ¶ procuratorem quoque & dari & acceptari potest feudum, in §. personam, per quos fiat. inuest.

¶ Istiti ¶ annexae sunt aliae quaestiones secundum quid fiat concessio, & cuius sit feudum, & quare, & propter quid. Quae omnia simul tractabimus, deima quaestione secundum quid, quam post personas explicabo latius, modum dans acquisitionis vel constitutionis feudi. Quid sit summus pontifex, archiepiscopus, episcopus, abbas, abbatissa, praepositus, iam explicauimus alibi in personis ecclesiasticis. ¶ Quamuis ¶ antiquis temporibus variis modis imperium Romanorum & orbis datum fuerit, vi, quale contigit Iulio Caesari, Europ. lib. 7. Sueton. in Jul. Caesar. electione senatus, quale contigit Tiberio, Sueton. in vita Tiberii. vel militum, quale contigit Septimio Senero, Fenest. cap. 4. de magistr. Romanor. hereditate, quale contigit Octauiō, Europ. lib. 7. & 8. & aliis. In feudum etiam datum est imperium aliquando a summo Pontifice Imperatoribus cum iuramento fidelitatis, vt ecclesiae Catholicae & Apostolicae opem & auxilium & defensionem praerent, qui hanc dignitatem consequerentur. Sic & in consecratione, & coronae vltimae donatione Caesares Romam profecta a summo pontifice reges Romanorum & Imperatores declarantur, susceptis insignibus ensis, diadematis, sceptri, & pomi aurei, vt in principibus seu personis publicis paulo latius explicamus, & infra in insignibus seu symbolis inuestiturae. Et quamuis Gregorius quintus potestatem eligendi Imperatorem, in Germanos transtulerit: tamen sibi confirmationem reseruauit, Polyd. Vergil. lib. 4. de inuentor. rer. cap. 10. Baro in extranag. ad reprimendam. Hen. 7. post li. feudo. Iustinus senior electus etiam antea, legatos Romam ad Hormildam summum Pontificem misit, vt fidem suam fedi Apostolicae subiceret, Pratina in vita Hormisae. De regibus in personis publicis late tractamus, hic autem si licet indicasse ex superioribus, & ex his quae sequuntur, reges duplici modo in feudum venire: vel quod ex regnis, ducatus comitatufue fiant, vel quod ex ducibus & prouinciis vi ab aliis imperiis ereptis, vel alio modo possessis ab eis, qui potestatem habent, regna facta fuerunt, retento hominio & fidelitate, qualia regna hodie sub summo Pontifice & sub Imperatore sunt, & sub Turca, pretioso Ioanne Aethiopum Imperatore, quem dicunt presbyterum Ioannem. Illud solum dignum est, quod moneam, Principem, qui Regis titulum ambit, habere in ditione sua oportere saltem quatuor ducatus contiguos, aut pro singulis ducibus, quatuor comitatus, qui ab alio quam ab Imperatore non pendeant. In quatuor ducibus